

UNIVERSITY FUND
WAGENINGEN

Gerrit Grijns Fonds

Voor de gezondheid van morgen

creating a difference together

Gezonde mensen op een gezonde planeet

Voeding raakt alles: onze gezondheid, ons welzijn, de economie, biodiversiteit én het klimaat. Maar nog altijd blijven cruciale vragen onbeantwoord. Welke voeding helpt mensen écht om gezonder te leven? Hoe kunnen we voedingsadviezen beter afstemmen op verschillende doelgroepen? En hoe zorgen we ervoor dat de verschuiving naar plantaardige eiwitten niet alleen duurzaam is, maar ook gezondheidswinst oplevert en zo bijdraagt aan een circulair, economisch rendabel voedselsysteem?

Wageningen University & Research (WUR) zet zich vol energie in om deze urgente uitdagingen aan te pakken. Daarbij laten we ons inspireren door pionier en Wageningse hoogleraar Gerrit Grijns: mede-ontdekker van vitamine B en grondlegger van de moderne voedingswetenschap. Zijn nalatenschap leeft voort in het Gerrit Grijns Fonds – een ambitieus themafonds dat grensverleggend onderzoek, onderwijs en ondernemerschap stimuleert op het snijvlak van voeding, voedsel en gezondheid.

▼
Bijdragen aan het Gerrit Grijns Fonds is een unieke kans om blijvende impact te maken op voeding, gezondheid en de toekomst van onze planeet.
▲

Gerit Grijns Fonds:

stimuleren van baanbrekende ontdekkingen en innovaties

Fundamenteel onderzoek en innovatieve, baanbrekende ideeën komen vaak moeilijk in aanmerking voor reguliere financiering. Terwijl juist dié projecten de grootste doorbraken in wetenschap en maatschappij realiseren. Het Gerrit Grijns Fonds wil hier verandering in brengen.

Onze ambitie: in vier jaar tijd minimaal € 2 miljoen mobiliseren om vernieuwende ideeën te zaaien en baanbrekende initiatieven te stimuleren – met als doel oplossingen van wereldformaat te

laten groeien. Wij stimuleren de ontwikkeling en uitwisseling van nieuwe kennis en bouwen aan sterke wetenschappelijke netwerken. Zo geven we vernieuwers de ruimte om impact te maken. Daarom

zetten we vol in op de werving van filantropische bijdragen – samen kunnen we de voedingswetenschap vooruitstuw en maatschappelijke verandering versnellen. Concreet wil het Gerrit Grijns Fonds bijdragen aan:

1

Talentontwikkeling en kruisbestuiving

Beurzen voor MSc-studenten, promovendi en postdocs. Uitwisselingsprogramma's en internationale samenwerkingen bijvoorbeeld op gebied van data science for food & health en ondersteuning van extracurriculaire programma's zoals studentencompetities. Met focus op Indonesië.

2

Interdisciplinaire consortia

Onderzoeksgroepen binnen WUR beter laten samenwerken met het bedrijfsleven en 'civil society' rond gedeelde maatschappelijke vraagstukken, zoals het verbeteren van plantaardige vleesanalogen door evaluatie van hun effecten op de menselijke gezondheid, het in kaart brengen van verschillen in opneembaarheid van diverse voedingsproteïnen bij ouderen, het voorspellen van voedingsopname d.m.v. computer-modellen.

3

Internationale kennisdeling en netwerkvorming

Symposia, lezingen en andere uitwisselingsvormen die wetenschappers, beleidsmakers en ondernemers met elkaar verbinden.

4

Nieuwe onderzoeks-initiatieven rond leefstijl, gezondheid en immuunsystemen

Van onderzoek naar de gezondheidseffecten van plantaardig eten in kwetsbare levensfasen (baby's, kinderen, adolescenten, zwangeren en ouderen), tot innovatief experimenteel onderzoek naar voeding en het immuunsysteem, bescherming tegen infecties en de impact van food processing. Ook stimuleren we interdisciplinair onderzoek naar manieren om de transitie naar een gezond en duurzaam voedingspatroon te versnellen – zowel in hoge- als lage-inkomenslanden, waaronder Indonesië.

5

Pre-incubatie van innovatief ondernemerschap

Ondersteuning van studententeams en jonge onderzoekers bij het ontwikkelen van levensvatbare oplossingen voor de markt, bijvoorbeeld een AI-tool die gegevensanalyses over kauwen, happen, slikken gemeten bij consumenten automatiseert. Dit stelt voedingsbedrijven ook in staat om datagestuurde beslissingen te nemen in consumententests, waardoor de productontwikkeling wordt verbeterd.

6

Wetenschapscommunicatie en inspiratie

Het levend houden van de nalatenschap van Gerrit Grijns, als inspiratie voor nieuwe generaties wetenschappers en behouden en versterken van de binding met de samenleving.

Waarom nu?

De voedings- en gezondheidsvraagstukken van vandaag vragen om directe actie. Tegelijkertijd vereist de transitie naar een duurzamer voedselsysteem brede samenwerking, tijd én financiële ruimte. Wageningen heeft de kennis, de netwerken en het momentum om nú te versnellen. Wat nog ontbreekt? Voldoende financiering – precies waar uw bijdrage het verschil kan maken.

Onze belofte

Gerrit Grijns veranderde met zijn ontdekkingen het leven van miljoenen mensen. Dankzij zijn doorzettingsvermogen en out of the box denken werd hij een pionier in de voedingswetenschap. Uw steun kan vandaag hetzelfde doen – voor deze én toekomstige generaties. Samen zorgen we dat zijn geest blijft voortleven: nieuwsgierig, grensverleggend en gedreven om gezondheid voor iedereen dichterbij te brengen.

U kunt op meerdere manieren bijdragen aan het Gerrit Grijns Fonds, bijvoorbeeld door een eenmalige of periodieke schenking of door het Fonds op te nemen in uw testament. Als u zich verbindt aan het Gerrit Grijns Fonds, wordt u uitgenodigd

voor speciale evenementen, ontvangt u uitnodigingen voor bijeenkomsten, lezingen en (internationale) symposia en is er de mogelijkheid tot persoonlijk contact met onderzoekers en studenten. U wordt onderdeel van een grotere beweging van mensen

die de missie van Wageningen University & Research mee helpen te realiseren en bijdragen aan een gezonde toekomst van mens en planeet.

Gerrit Grijns:

de vader van de voedingswetenschap

Gerrit Grijns (Leerdam, 28 mei 1865 – Utrecht, 11 november 1944) was hoogleraar Dierfysiologie in Wageningen van 1921 tot aan zijn pensioen in 1935 op de leeftijd van 70 jaar. Door zijn bijdrage aan de ontdekking van vitamines verwierf Gerrit Grijns een belangrijke plaats in de geschiedenis van de wetenschap. Als medeontdekker van vitamine B1 (thiamine) was hij de opvolger van Christiaan Eijkman, die later de Nobelprijs ontving.

Grijns werd in 1896 aangesteld om het onderzoek voort te zetten in het Medisch Laboratorium in Batavia. Dit was voor hem bekend terrein: na zijn studie geneeskunde in Utrecht had hij al als assistent gewerkt in Nederlands-Indië van 1892 tot 1894. In zijn nieuwe functie deed Grijns gedurende 3 jaar lang onderzoek naar voeding bij kippen, in de hoop een onbekend bestanddeel in zilvertviesrijst te ontdekken.

Hij concludeerde uiteindelijk dat zilvertviesrijst een tot dan toe onbekende substantie bevatte die essentieel was voor het metabolisme van het zenuwstelsel. Volgens Grijns werd polyneuritis niet veroorzaakt door een stof in witte rijst (zoals men

aanvankelijk dacht, bijvoorbeeld een bacterie of gif), maar juist door het ontbreken van een stof: de beschermende factor die verwijderd werd bij het polijsten van rijst. Grijns introduceerde de term 'gedeeltelijke honger', waarmee hij het bestaan van deficiëntieziekten aantoonde.

In 1917 keerde Grijns terug naar Nederland en werkte enige tijd onder zijn voormalige docent Christiaan Eijkman, inmiddels hoogleraar in Utrecht. De beschermende stof die Grijns had beschreven – nu bekend als vitamine B1 of thiamine – werd later in pure vorm geïsoleerd door Barend Jansen en Willem Donath, specialisten in tropenziekten. Tegen die tijd was de term vitamines al algemeen in gebruik.

Vier jaar na zijn terugkeer, in 1921, werd Grijns benoemd tot hoogleraar Dierfysiologie in Wageningen. Daar richtte hij zijn onderzoek op de relatie tussen voeding, vruchtbaarheid en melkproductie bij koeien. Ook hier speelde vitamineonderzoek een rol: zo ontdekte hij het belang van vitamine E voor de voortplanting. Onder zijn leiding werden zes proefschriften afgerond. In het academisch jaar 1929-1930 bekleedde hij de functie van rector magnificus.

In 1926 en 1927 werd Grijns genomineerd voor de Nobelprijs voor Geneeskunde. Vijf jaar na zijn vertrek uit Wageningen ontving hij de prestigieuze Swammerdammedaille, die eens per tien jaar wordt uitgereikt door het Genootschap

ter Bevordering van de Natuur-, Gezondheids- en Geneeskundige Wetenschappen, verbonden aan de Universiteit van Amsterdam. Tot zijn illustere voorgangers

behoorden onder anderen Ernst Haeckel, Max Weber, Hugo de Vries en de Nobelprijswinnaar Hans Spemann. Op de inscriptie van zijn medaille wordt Grijns geroemd als

“de grondlegger en vader van de moderne voedingswetenschap.”

Gerrit Grijns
28 mei 1865 – 11 november 1944
Grootste Wageningse wetenschapper

Samenwerken aan kennis en innovaties

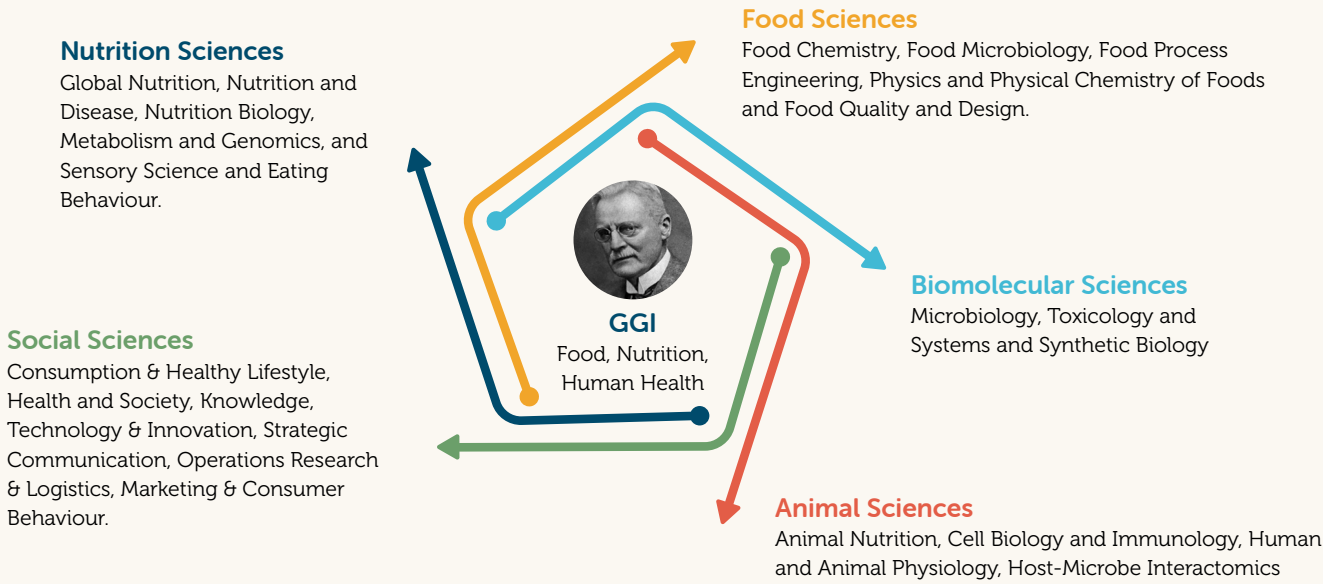
voor de verbetering van de volksgezondheid

WUR is een wereldleider in het oplossen van complexe voedings- en gezondheidsvraagstukken. Onze brede kennis en deskundigheid op het gebied van voeding, gezondheid en de productie van gezond, kwalitatief hoogwaardig en smaakvol eten, maakt ons een internationale koploper.

WUR werkt voortdurend aan gericht impactvolle inzichten en innovaties op gebied van voedsel, voeding en

gezondheid. Dit doet WUR onder andere vanuit het Gerrit Grijns Initiatief, een samenwerking van

verschillende wetenschapsgebieden binnen de WUR, waar maar liefst 23 leerstoelgroepen onderdeel van zijn.

Betrokken leerstoelen bij het Gerrit Grijns Initiatief

Veelbelovende ideeën hebben tijd en financiële steun nodig om uit te groeien tot projecten die écht impact maken. Door te investeren in deze initiatieven kunnen we innovatie aanjagen en een omgeving creëren waarin baanbrekende ontdekkingen mogelijk worden.

Denk aan cofinanciering van essentiële onderzoeksinfrastructuur,

zoals het opzetten en langdurig volgen van cohorten van kinderen/ adolescenten en studenten of zwangere vrouwen. Dit versnelt niet alleen lopend onderzoek, maar legt ook een stevige basis voor toekomstige doorbraken.

De onderzoeksthema's sluiten deels aan bij het werkveld van Gerrit Grijns – van vitaminetekorten in

opkomende economieën tot de vitaminestatus van mensen die overstappen van een dierlijk naar een plantaardig dieet. Maar ook bredere vragen staan centraal:

- Hoe vertalen we bewezen effectieve voedingsinterventies naar de praktijk en zorgen we dat ze beklijven in beleid en samenleving?
- Hoe ontwikkelen we een "digital gut" – een slim, digitaal model

van het maagdarmkanaal en metabolisme – dat nieuwe inzichten biedt in voeding en gezondheid?

1

Er is nog weinig onderzoek gedaan naar gezondheidseffecten van een plantaardig voedingspatroon in populaties. Vooral bij jongvolwassenen is het belangrijk om te weten wat de gevolgen zijn voor botgezondheid, lichaamssamenstelling, geestelijke gezondheid, fysieke fitheid en eventuele voortplanting. Hiervoor is een stevige wetenschappelijke infrastructuur nodig, waarin biomedisch, microbieel én sociaalwetenschappelijk onderzoek samenkomen.

Wageningen University & Research (WUR) beschikt al over unieke kennis en netwerken om deze uitdagingen aan te pakken.

2

Er is een vernieuwing van de voedingsrichtlijnen nodig. De huidige richtlijnen geven algemene adviezen en zijn veelal gericht op de relatie met chronische ziekten die zich pas vaak op latere leeftijd ontwikkelen. Ze houden onvoldoende rekening met groepskenmerken en individuele behoeften: wat is de impact van voeding op kortetermijnfactoren zoals prestatievermogen, welzijn en specifieke behoeften van verschillende doelgroepen. WUR ontwikkelt innovatieve onderzoeksmodellen om hier antwoorden op te vinden.

Toch vraagt wetenschap om nieuwsgierigheid – en dus om ruimte voor nieuwe vragen en oplossingen. Bijvoorbeeld:

3

We willen beter begrijpen hoe het gedrag van individuen beïnvloed wordt door hun sociale en fysieke omgeving – en hoe we die omgeving positief kunnen veranderen. Dit is nodig om uiteindelijk wetenschappelijke voedingskennis in de praktijk te laten landen. Denk aan slimme leefstijlprogramma's voor zwangere vrouwen, waarin verloskundigen, diëtisten en digitale tools (zoals apps) samenwerken met lokale initiatieven in gezin, wijk en supermarkt. Hoe kunnen we zulke successen opschalen en duurzaam verankeren?

Informatie en contact

Initiatiefnemers en Comité van Aanbeveling

Adriaan en Lambert Grijns, achterkleinkinderen van Gerrit Grijns zijn de **initiatiefnemers** van het fonds. Adriaan Grijns heeft gewerkt bij internationale advocatenkantoren en multinationals in de Verenigde Staten, Brazilië, Zwitserland en Nederland en is nu als New Yorkse partner werkzaam bij Pierson Ferdinand LLP. Lambert Grijns was tot augustus 2024 voor Nederland ambassadeur te Jakarta, Indonesië.

De beide initiatiefnemers worden gesteund door een **comité van aanbeveling in oprichting**. De eerste drie ambassadors die zich willen verbinden aan het fonds zijn:

- [Edith Feskens](#), dean of research and professor Global Nutrition at Wageningen University & Research
- [Louise O. Fresco](#), tot juni 2022 bestuursvoorzitter van Wageningen University & Research, wetenschapper, schrijver en bestuurder

- [Maaike Groot](#), global head of communications, public and regulatory affairs and sustainability at East-West Seed

Stichting Universiteitsfonds Wageningen

Het Gerrit Grijns Fonds is een themafonds van het University Fund Wageningen (UFW), de onafhankelijke steunstichting voor het vormgeven en uitbreiden van de filantropische geldstroom van Wageningen University & Research. UFW is een ANBI-stichting. Donateurs van een ANBI mogen hun giften aftrekken van de inkomsten- of vennootschapsbelasting. Uw bijdrage komt volledig ten goede aan het Gerrit Grijns Fonds, omdat het UFW geen schenkingsrecht of successierecht hoeft te betalen over uw schenking of nalatenschap.

Elisabeth (Lies) Boelrijk
Directeur University Fund
Wageningen, Wageningen
University & Research

lies.boelrijk@wur.nl
+31 (0)6 12507259

Dr. Diederik Esser
Coördinator Gerrit Grijns Initiative
Wageningen University & Research

diederik.esser@wur.nl

www.wur.nl/nl/donateurs/over-university-fund-wageningen.htm

www.wur.nl/nl/en/onderzoek-resultaten/onderzoekprogrammas/cross-wur-programmes/gerrit-grijns-initiative.htm

Ons manifest

